

technologies in the training process implementing and appropriate educational program documentation for training workers in vocational education system development. Using modular technology, established by the International Labour Organization and known in Ukraine under the title "Modules of work skills" can solve objective contradictions between the training activity and the professional one; between the rapidly changing needs in education and the strict fixedness of traditional training programmes content and structure; between the need for training content guidance on listener's personal features and disabilities of traditional training programmes. The modular curriculum is developed on the basis of particular topics aggregation in order to implement the vocational modular training process. The current stage of modular programmes creation is the basic programmes content analysis. Modular programmes introduction for modular technology education is viewed as an example of industrial training themes integrating in underground mining industry electricians preparation. The use of modular technology education gives opportunity to solve objective contradictions between the training activity and the professional one; between the rapidly changing needs in education and the strict fixedness of traditional training programmes content and structure.

Key words: content of education, modular training programme, modular technology, modular unit, training component.

Стаття надійшла до редакції 25.03.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – к. п.н., доц. Яковенко Т. В.

УДК 378.1/09

О. О. Дем'янчук

ГНОСТИЧНИЙ ЗМІСТ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДОГО ПЕДАГОГА

Одним із напрямів функціонування сучасної системи післядипломної підготовки педагогів полягає в розвитку в них гностичних умінь, процес якого спирається на теорію і практику педагогічної освіти, що реалізується у контексті теорії формування умінь і навичок (О. М. Кабанова-Меллер, Н. О. Менчинська, В. А. Семиченко), теорії поетапного формування розумових дій (П. Я. Гальперін, Д. Б. Ельконін, Н. Ф. Талізін). Загалом, проблема формування вмінь, загалом гностичних, знаходиться у центрі уваги багатьох науковців (О. О. Абдуліна, Н. В. Кузьміна, Е. О. Мілерян, В. О. Сластьонін, Л. Ф. Спірін, К. К. Платонов та ін.), оскільки один із найголовніших аспектів діяльності молодого педагога пов'язаний з актуалізацією гностичних умінь, розгляд чого і постає завданням нашої статті.

Як засвідчує аналіз наукових джерел, формування вмінь *передбачає безперервність, послідовність зазначеного процесу, поділ його етапи, які описуються конкретними цілями та завданнями*. При цьому цей процес зумовлюється певним досвідом діяльності (А. В. Петровський, В. О. Оніщук, К. К. Платонов та ін.) [10, с. 77], який тісно пов'язаний із *ціннісно-світоглядними орієнтирами* людини, та *мотиваційно-цільовим характером діяльності* (аналіз наукових джерел засвідчує, що саме у сфері ідеального людська особистість інтегрується у космос суспільних відносин, де ціннісні орієнтації людини та суспільства у сукупності утворюють єдину синергійну структуру та формують відповідні психічні стани людини): для того, щоб оволодіти будь-якими вміннями, людина має *усвідомити мету своєї діяльності, засвоїти прийоми та оволодіти засобами практичного застосування знань* [7, с. 54].

Важливим є також і те, що тільки комплексні, складні вміння формуються на основі знань, в той час як існують прості вміння (пов'язані, наприклад, із моторикою рук), які розвиваються шляхом вправ, тренувань, наслідування, спостереження за зразком, без опори на знання [3], коли процес спостереження постає певним умінням та виявляє підґрунтя – знання про такий діяльнісний акт [5, с. 141]. Тому у феноменологічну площину вміння входить здатність до спостереження, яке у його розвитку постає як *емпатійне спостереження*, тобто із здатністю стати на точку зору іншої людини та перейматися її емоційними станами. У зв'язку з цим зазначимо, що вагомим показником здатності вчителя до неформального спілкування є його вміння подумки ставити себе на місце учня, його очима і вухами бачити і слухати себе, розуміти мотиви своїх вчинків, а отже, краще розуміти думки, емоції та мотиви поведінки учня.

Як засвідчує аналіз наукових джерел, уміння формуються не тільки на основі спостереження, але й через прості та комплексні знання, які можуть мати *асоціативний характер*. Як зазначає В. Г. Боброва, основою вмінь є знання, які характеризуються *значною гнучкістю, міждисциплінарністю, широтою, рухливістю* та актуалізацією на застосування, на розглядання умов застосування цих знань [1, с. 92 – 105].

Відтак, формування вмінь є складним процесом аналітико-синтетичної діяльності кори півкуль головного мозку, в ході якого створюються та закріплюються асоціації між завданнями, необхідними для його виконання, знаннями та застосуванням знань на практиці.

Знання при цьому мають не тільки мати прикладний, оперативний характер (коли знання постають як знання основ дій, про їх обставини та способи), але й виявляються знаннями більш загальними, які функціонують на рівні понять, законів, теорій тощо. Відтак, теоретичне, системне знання виявляється важливим у процесі формування вмінь, що робить важливим педагогічні напрями укрупнення дидактичних одиниць, передування теоретичного знання над практичним у процесі навчальної діяльності.

Загалом, уміння можна розуміти як незакріплену певною системою вправ навичку, при цьому прийом як спосіб виконання дій постає

обов'язковою умовою формування певного уміння [5], коли навичка формується та вдосконалюється у процесі тренувань [8], а уміння постають здатністю виконувати певні дії на належному рівні, що ґрунтується на доцільному використанні знань та навичок [9], коли цілеспрямоване формування вмінь постає необхідним компонентом навчальної діяльності та виявляється головною метою шкільного навчання та професійної підготовки [7].

Одним з провідних завдань процесу професійного становлення молодого педагога є перетворення особистості колишнього студента педагогічного вузу на спеціаліста, здатного розв'язувати проблеми навчання і виховання школярів. Тому оптимізація процесу професійного становлення молодого вчителя вимагає не лише нових ефективних шляхів організації навчально-виховного процесу вищого педагогічного навчального закладу, але і перегляду структури та змісту після професійної освіти, професійної адаптації молодого педагога до професії вчителя, а також подальшого розвитку його педагогічних умінь, серед яких і гностичні – при врахуванні професійної ідентичності особистості та професії, професійної компетентності та творчості.

Проблема професійного становлення молодого педагога залишається актуальною в сучасній науковій думці як результат реалізації тенденції до технологізації та інтенсифікації різних сфер життя суспільства з одного боку, та нереалізованості цих процесів унаслідок низки об'єктивних і суб'єктивних чинників у сфері освіти. В Україні стрімко зростає вартість людського капіталу, що ставить перед професійною освітою та педагогікою післядипломної освіти нові завдання з підготовки спеціалістів високого рівня кваліфікації, який відповідав би європейським та світовим стандартам.

Жодна професія сучасного світу не відчуває такого сильного напруження на розтині між двома полюсами, як професія шкільного вчителя. З одного боку, педагог – державний службовець, зобов'язаний виконувати державне замовлення, зумовлене, насамперед, інтересами збереження і стійкості суспільства; з іншого боку – вчитель має справу з індивідуумом, особистістю, яка розвивається [6].

Відповідно до поширеної концепції (Н. В. Кузьміна, В. О. Сластьонін, Л. Ф. Спірін та ін.) ***педагогічну діяльність доцільно розглядати як процес розв'язання педагогом низки педагогічних задач***, спрямованих на досягнення загальної мети, яка полягає у педагогічному керуванні процесом становлення особистості учня. При цьому вчитель не тільки висуває певні педагогічні цілі, але й домагається, щоб останні були внутрішньо прийняті учнями.

При цьому педагогічна задача може розумітися як структурна одиниця мисленої (гностичної) діяльності вчителя. Таким чином, функціями його мислення виступають:

- аналіз конкретних педагогічних ситуацій;
- постановка задачі у конкретних умовах діяльності; конструювання планів розв'язання цих задач;

– регулювання процесу здійснення цих планів; оцінка отриманих результатів.

Загалом, центральним компонентом мислення вчителя є прийняття педагогічного рішення, яке здійснюється на основі певного категоріального апарату, „згущеного” до безпосередньої когнітивної основи професійного мислення вчителя [2; 4].

Аналіз наукових джерел дозволяє дійти висновку, що логіка руху теоретичних знань при виробленні педагогічного рішення така:

– загальну спрямованість задають провідні психолого-педагогічні ідеї, освоєні вчителем на рівні особистісних переконань;

– останні знаходять своє втілення у конструктивно-методичних схемах рішення, які вже враховують особливості конкретних педагогічних ситуацій;

– основою регулювання практичної взаємодії з учнями виступає оперативний образ ситуації, де відображені як конструктивно-методична схема рішення, так і особливості конкретної ситуації взаємодії учителя з учнями у даний момент часу.

Загалом, відповідно до логіки та етапів вирішення педагогічних завдань, у сфері діяльності вчителя доцільно виділити певні оперативно-структурні функції: гностичну (грунтується на глибокому усвідомленні кінцевих цілей навчання, на визначенні пізнавальних можливостей студентів і джерел, що викликають труднощі під час засвоєння студентами навчальної інформації), конструктивно-планувальну (передбачає планування і конструювання навчальної інформації в системі уроків та окремих уроків різного типу) й організаційну (реалізується на базі вмінь обирати оптимальні способи організації своєї діяльності і діяльності студентів).

Аналіз наукових джерел засвідчує, що для успішного здійснення гностичної діяльності молодим педагогам у контексті розв’язання педагогічної задачі необхідно володіти сукупністю гностичних умінь, які є її основою та невід’ємною частиною.

Зазначимо, що важливу роль у мислительному пошуку шляхів розв’язання педагогічної задачі виконують, крім гностичних, проєктуальні вміння вчителя (1) планування дій, зв’язаних із розв’язанням задачі; 2) відбір найбільш раціональних і ефективних способів їх здійснення; 3) передбачення можливих труднощів при організації самостійної роботи учнів; 4) прогнозування ефективності обраної методики розв’язання задачі). Крім того, важливим компонентом продуктивної діяльності вчителя на етапі оформлення розв’язання задачі є конструктивні вміння (1) композиційна побудова навчально-пізнавальної діяльності; 2) програвання різних варіантів її реалізації). На завершальному етапі розв’язання педагогічної задачі на передній план виступає контролююча гностична діяльність, яка потребує аналізу знайденого результату, коли успішність цієї діяльності значною мірою залежить від сформованості у педагога таких гностичних умінь, як формулювання мети аналізу і висновків, вибір критеріїв якості

розв'язування задачі, узагальнення й поширення одержаних результатів на частинні випадки, оцінка доцільності обраних педагогічних дій, фіксація вчителем власних методичних знахідок і помилок.

Зазначимо, що саме гностичні як інтегративно-наскрізні вміння дають змогу творчо здійснювати всі інші структурно-оперативні функції. При цьому гностична функція передбачає вивчення: змісту і способів впливу на учнів на основі розуміння їхнього внутрішнього стану; вікових і індивідуальних особливостей учнів; особливостей процесу і результатів власної діяльності, її вад і переваг.

При цьому гностичні здібності забезпечують:

– чутливість педагога щодо вибору способів одержання інформації про світ;

– формування морального, трудового, інтелектуального фонду особистості; здатності до швидкого й творчого оволодіння науковими методами дослідження, способами вивчення учнів у зв'язку із цілями формування особистості;

– акумулювання плідної інформації про себе й інших, про студентів, що дає змогу стимулювати формування контролю й саморегуляції: тим самим задовольняються потреби й можливості студентів.

Ознакою високорозвинених гностичних здібностей є швидкість і творче оволодіння науковими методами вивчення учнів з метою прийняття обґрунтованих рішень стосовно них, винахідливість у способах навчання студентів наукових методів самовиховання, саморозвитку й самоконтролю.

Суттєвою складовою й показником розвитку гностичного компонента педагога є знання й уміння, які лежать в основі власної пізнавальної діяльності. Гностичний компонент впливає на формування світогляду, що виявляється в стійкій системі ставлень до світу, праці, інших людей і самого себе; на активність життєвої позиції.

Важливими є й загальнокультурні, так звані фонові знання, уміння у сфері мистецтва й літератури, релігії, права, політики й соціального життя, екологічні проблеми. Наявність змістовних захоплень і хобі також збагачує особистість фахівця вищої школи, як і спеціальні, предметні знання (знання предмета, знання з педагогіки, психології, методики викладання).

Гностична функція вчителя є провідною, оскільки пізнавальна діяльність у процесі навчання є основним видом діяльності, без якого неможливі (або стають неповноцінними) всі інші її види. Гностична функція реалізується ефективно, якщо її результатом є правильна самооцінка, самоконтроль, самосвідомість, самопроекування, самоуправління тих, хто навчає і навчається. Без реалізації гностичної функції педагогічна діяльність учителя неефективна і формальна.

Відтак, предметом гностичної діяльності є система навчання, усвідомлена вчителем як елемент системи освіти та як самостійна саморозвивальна й саморегулююча система єдності компонентів: цілей навчання, змісту навчального предмету, процесу, методів та засобів навчання. В якості мінімальної одиниці гностичної діяльності виступає

гностична задача; продуктом гностичної діяльності є сформована та сформульована педагогічна задача; а її результатом – вирішення цієї задачі.

Аналіз наукової літератури дозволяє дійти висновку, що в основі гностичної діяльності молодого педагога знаходяться три основні групи дій:

- аналіз навчального матеріалу, посібників, програми;
- спостереження за навчальною діяльністю учнів з оволодіння матеріалом, її аналіз та оцінка, визначення рівня навченості з предмету, оволодіння прийомами навчальної діяльності, виявлення інтересів та характеру відносин учнів до предмету та вчителя;
- спостереження (рефлексія) за своєю поведінкою і діяльністю на уроці щодо організації навчальної діяльності учнів, а також діяльності інших педагогів з метою вивчення та запозичення позитивного досвіду їх роботи і відповідний аналіз.

З цієї точки зору, гностична діяльність розглядається як діяльність, що охоплює такі сфери, як визначення рівня сформованості основних груп умінь учнів, характеристика психологічного фону груп учнів, рівня вмотивованості навчання, тобто це свого роду аналітико-прогностична діяльність вчителя – організатора навчального процесу.

Успішна реалізація гностичної діяльності ґрунтується на чіткості усвідомлених кінцевих цілей навчання, на знанні специфіки та структури змісту даного навчального предмету, принципів його розділення на гностичні одиниці, виділення їх головних ознак та властивостей як об'єктів засвоєння, а також на знання чинників можливих труднощів засвоєння навчального матеріалу, запропонованих у посібниках.

Гностична діяльність як стрижень пронизує процес вирішення навчальних задач в період підготовки та планування уроку, на етапі проведення уроку та в ході аналізу досягнень на проведеному уроці. При цьому гностична діяльність на уроці пов'язана зі спостереженням за характером змін основних компонентів структури вирішуваних методичних задач та критичної оцінки отриманого результату з метою внесення необхідних коректив в намічений план. Після уроку даний вид діяльності пов'язаний з аналізом проведеного уроку шляхом порівняння запланованої цілі та отриманого результату для оцінки ефективності використаних методів та прийомів навчання та внесення коректив при плануванні наступного уроку.

Таким чином, гностична діяльність вчителя розглядається як процес, пов'язаний з професійно-педагогічною спостережливістю, проектуванням навчальної діяльності учнів, регулюванням педагогічного процесу; він включає в себе постановку педагогічних задач та аналіз адекватності дій учнів щодо запропонованих завдань.

Розглядаючи *процес формування у молодого педагога гностичних умінь*, слід підкреслити, що на першому етапі, коли ще не досконало сформувались умовнорефлекторні зв'язки, вміння сприймати, систематизувати та трансформувати інформацію, реалізуються при контролі мислення – пізнавальної діяльності вищого рівня. У подальшому

формується нова репрезентація думок шляхом перетворення інформації. Тому можливо говорити про те, що гностичні уміння це проявлена (доведена) готовність до досягнення цілі в гностичній діяльності шляхом досягнення її під більш строгішим контролем зі сторони мислення, з осмисленням усієї системи накопичених дій чи частини цієї системи. При цьому відбувається деяка маніпуляція знаннями, з'єднання цих знань з подальшою інформацією та зміна ситуації.

В уміннях осмислювати систематизувати, переносити інформацію закладено особисті можливості молодого педагога діяти щодо конкретної когнітивної системи, але реалізація цих можливостей можлива тільки при їх особистій діяльності.

Аналіз наукових джерел дозволяє дійти висновку, що процес формування гностичних умінь включає в себе:

- осмислення молодим педагогом професійної та особистісної значущості формування гностичних умінь, вважаються інтегральними;
- цілі та задачі які стоять перед попередньою гностичною діяльністю з осмислення, декодування, систематизації та трансформації отриманої педагогічної інформації, укріпленню інформаційних структур, утворенню нової моделі інформації;
- розкриття сутності гностичних умінь сприймати, систематизувати, переносити інформацію, зміст цих умінь, які є сукупністю дій та операцій;
- розробка програми формування гностичних умінь;
- організація та здійснення практичної діяльності з оволодіння гностичними уміннями;
- оцінка та контроль рівня сформованості гностичних умінь.

Ефект оволодіння гностичними уміннями залежить також від глибокого засвоєння теоретичних знань та заснованих на них практичних дій, ознайомлення із засобами дій та розуміння їх.

Узагальнюючи, ми можемо виділити теоретичний та практичний етапи формування гностичних умінь.

На *теоретичному етапі* утворюється теоретична підготовка майбутнього спеціаліста щодо знайомлення з різними гностичними стилями педагогічної діяльності, а також формуються уміння, необхідні для сприйняття різної інформації, тобто сенсорно-перцептивні та атенціонні уміння, що використовуються для зберігання та переосмислення інформації.

Загалом, на теоретичному етапі відбувається:

- ознайомлення з сутністю та змістом гностичних умінь, які дозволять молодому вчителю систематизувати трансформувати, отриману педагогічну інформацію;
- оцінювання гностичних умінь як інтегральних, необхідних для реалізації любого виду діяльності на усіх етапах вирішення педагогічних задач;
- формування вміння ефективного мислення та сприйняття інформації.

На практичному етапі формування гностичних умінь набувають більш узагальненої форми. Сприйняття та осмислення інформації приводить до закріплення інформаційної одиниці. В різних педагогічних ситуаціях формується уміння „відфільтровувати” інформацію та використовувати її з урахуванням умов запропонованої ситуації.

На практичному етапі формування гностичних умінь відбувається:

– актуалізація вже придбаних умінь (конструктивних, комунікативних та інших);

– організація вправ для формування вмінь систематизувати та переносити інформацію;

– організація використання умінь систематизувати та переносити інформацію до нової ситуації.

Розглядаючи процес формування гностичних умінь, можливо виділити два можливі випадки, а саме:

1. Учні мають необхідні теоретичні знання про гностичні уміння, педагог дає завдання на практичне використання вмінь систематизувати, переносити нову для учнів інформацію. Учні при цьому самі шукають прийоми діяльності, а також здібні відтворити інформацію.

2. Педагог спрямовує гностичну діяльність учнів: знайомить з орієнтирами відбору при знаків інформації для її сприйняття, пропонує згрупувати суттєві та несуттєві на їх погляд компоненти інформації для подальшої систематизації, організовує діяльність по використанню отриманої інформації для вирішення завдань.

Загалом, процес формування гностичних умінь детермінується не тільки загальною необхідністю навчання та виховання взагалі, але і загальними характеристиками інформаційних процесів, які є основою змісту навчання тому чи іншому предмету. Відтак, формування гностичних умінь – процес поетапний, в якому нова складна дія складається з більш простих вже відомих дій та інформації. В процесі формування гностичних умінь відбувається переосмислення сутності простих дій, які стають у складі складного гностичного уміння умовою успішного виконання поставлених цілей та завдань щодо роботи з педагогічною інформацією. А показником процесу формування гностичних умінь може вважатися наявність у молодих педагогів здібностей обробки нової інформації, здатності творчого пристосування до нових життєвих ситуацій, їх глибокого усвідомлення.

Проведений аналіз не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми та потребує подальшого дослідження зазначеного процесу у контексті цивілізаційних тенденцій людства, яке входить в еру інформаційного суспільства.

Список використаної літератури

1. Боброва В. Г. О путях формирования профессионально-педагогических умений у студентов – будущих учителей / В. Г. Боброва, Н. Н. Кузьмин, И. А. Скрипник // Сочетание теоретических и практических

занятий по педагогике как условие эффективности формирования учителя в педвузе: Сб. науч. ст. / Моск. гос. пед. ин-т; Под ред. В. А. Сластенина. – М.: Просвещение, 1981. – С. 92 – 105. **2. Заброцький М. М.** Теоретико-методологічний аналіз професійної діяльності учителів-початківців / М. М. Заброцький, С. Д. Максименко, Т. Д. Щербан. – Київ-Житомир, 2000. – 32 с. **3. Крутецкий В. А.** Психология: Учебник для учащихся пед. уч-щ. – 2-е изд., перераб. и доп. / В. А. Крутецкий. – М.: Просвещение, 1986. – 336 с. **4. Кулюткин Ю. Н.** Психология обучения взрослых / Ю. Н. Кулюткин. – М.: Просвещение, 1985. – 185 с. **5. Левитов Н. Д.** Детская и педагогическая психология: Учеб. пособ. для пед. ин-тов. / Н. Д. Левитов. – М.: Изд. пед. лит., 1958. – 321 с. **6. Маркова А. К.** Психологические особенности индивидуального стиля деятельности учителя / А. К. Маркова, А. Я. Никонова // Вопросы психологии. – 1987. – № 5. – С. 3 – 9. **7. Милерьян Е. А.** Психология формирования общетрудовых политехнических учений / Е. А. Милерьян. – М.: Педагогика, 1973. – 297 с. **8. Рыков Н. А.** О природе двигательных умений / Н. А. Рыков // Вопросы психологии, 1957. – №1. – С. 140 – 143 **9. Фіцула М. М.** Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К.: Видавничий центр „Академія”, 2002. – 528 с. **10. Хозяинов Г. И.** Педагогическое мастерство преподавателя: Методическое пособие / Г. И. Хозяинов. – М.: Высшая школа, 1988. – 168 с.

Дем'янчук О. О. Гностичний зміст діяльності молодого педагога

Розглядається гностичний зміст діяльності молодого педагога, а також поетапний процес формування в нього гностичних умінь, який детермінується не тільки загальною необхідністю навчання та виховання взагалі, але і загальними характеристиками інформаційних процесів, які є основою змісту навчання тому чи іншому предмету, у процесі чого відбувається переосмислення сутності простих дій, які постають у складі складного гностичного уміння умовою успішного виконання поставлених цілей та завдань щодо роботи з педагогічною інформацією. Показником процесу формування гностичних умінь може вважатися наявність у молодих педагогів здібностей обробки нової інформації, здатності творчого пристосування до нових життєвих ситуацій, їх глибокого усвідомлення. Проведений аналіз не вичерпує всіх аспектів зазначеної проблеми та потребує подальшого дослідження цього процесу у контексті цивілізаційних тенденцій людства, яке входить в еру інформаційного суспільства.

Ключові слова: гностичні уміння; інформаційні процеси; особистісний і професійний розвиток педагога.

Демянчук Е. А. Содержание гностической деятельности молодого педагога

Рассматривается содержание гностической деятельности молодого педагога, а также поэтапный процесс формирования у него гностических

умений, который детерминируется не только общей необходимостью обучения и воспитания вообще, но и общими характеристиками информационных процессов, которые являются основой содержания обучения тому или другому предмету, в процессе чего происходит переосмысление сущности простых действий, которые становятся в составе сложного гностического умения условием успешного выполнения поставленных целей и заданий касательно работы с педагогической информацией. Показателем процесса формирования гностических умений может считаться наличие у молодых педагогов способности к обработке новой информации, к творческому приспособлению к новым жизненным ситуациям, их глубокому осознанию. Проведенный анализ не исчерпывает всех аспектов отмеченной проблемы и предполагает дальнейшее исследование данного процесса в контексте цивилизационных тенденций человечества, которое входит в эру информационного общества.

Ключевые слова: гностические умения; информационные процессы; личностное и профессиональное развитие педагога.

Demyanchuk O. O. Contents of Gnostic Activities of a Young Teacher

The article deals with the contents of gnostic activities of a young teacher, as well as the stage-by-stage process of forming in him the gnostic skills, which is determined by not only the general necessity of teaching and education in general, but also by general characteristics of information processes being the basic teaching contents of certain subjects, needing the re-thinking of the essence of simple actions being included in the composition of complex gnostic skills as a certain condition of successful performance of the objectives and tasks concerning the work with pedagogical information. It is cleared out that forming the gnostic skills is a complex process of analytical and synthetic activities of the hemispheres of human cerebrum, during which the associations are created and fastened between the tasks necessary for their implementation, and the knowledge its application in practice. The knowledge herewith have not only applied and operative character (being the knowledge about the bases of actions, about their circumstances and methods), but also appear to be more common knowledge functioning at the level of concepts, laws, theories, etc. The indicators of forming the gnostic skills in the young teachers can be considered their capacity for treatment of a new information, for creative adaptation to new life situations, as well as the deep awareness of the latter. The conducted analysis does not cover all the aspects of the noted problem and supposes further research of given process in the context of civilization tendencies of a humanity entering the era of informative society.

Key words: gnostic skills; informative processes; personality and professional development of a teacher.

Стаття надійшла до редакції 29.03.2013 р.

Прийнято до друку 26.04.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Шейко Н. А.